

Karta rozmowy do filmu *Moja tożsamość jest złożona*

Kim się czuje i do jakiego
miejsca przynależę

Moja tożsamość jest złożona, Migration Matters, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2021,

czas trwania: 5 minut 20 sekund

opis filmu: „Wiele razy zadawano mi pytanie, czy czuję się bardziej Słowaczką, Czeską, Europejką, kimś innym. Naprawdę trudno powiedzieć, bo jakie są kryteria, gdy pytasz: »Kim jesteś?«, zastanawia się Monika, która najpierw mieszkała w Słowacji, a teraz jest w Czechach. Podobne dylematy mają także pozostali bohaterowie i bohaterki filmu, którzy opowiadają o swoich odczuciach, poczuciu przynależności i o stereotypach, z którymi się spotkali.

autorka: Monika Komisarczyk

Ten materiał został przygotowany dla nauczycielki/nauczyciela jako propozycja metodyczna do prowadzenia na godzinie wychowawczej rozmowy na podstawie filmu *Moja tożsamość jest złożona*. Materiał ma być pretekstem do poznania definicji tożsamości i dostrzeżenia jej złożoności oraz uświadomienia sobie, jak wiele różnych odczuć może się wiązać z poczuciem przynależności.

Znajdziesz tu przegląd celów i tematów możliwych do realizacji z klasą, propozycję struktury rozmowy, zestaw pytań pomocniczych, a także kartę pracy dla młodzieży. Zapraszamy cię do skorzystania z tych podpowiedzi według swoich potrzeb, do wybrania i dostosowania celu zajęć, głównego tematu oraz przebiegu lekcji do twoich planów, programu, a przede wszystkim potrzeb i możliwości grupy.

40 minut

klasy VI–VIII szkoły podstawowej i szkoła ponadpodstawowa

godzina wychowawcza

PYTANIE KLUCZOWE

Co to znaczy, że moja tożsamość jest złożona?

CELE ZAJĘĆ (W JĘZYKU UCZNIĄ, UCZENNICY)

Dowiesz się, czym jest tożsamość.

Zastanowisz się, co to znaczy, że każdy ma złożoną tożsamość i że to odczucie jest subiektywne.

KRYTERIA SUKCESU (W JĘZYKU UCZNIĄ, UCZENNICY)

- dowiesz się, czym jest tożsamość, i poznasz jej złożoność na podstawie opowieści osób z doświadczeniem migracyjnym przedstawionych w krótkim filmie *Moja tożsamość jest złożona*
- porozmawiasz o tym, dlaczego tożsamość jest złożona, a jej poczucie jest subiektywne

METODY	FORMY PRACY	ŚRODKI DYDAKTYCZNE I MATERIAŁY
rozmowa, film	praca indywidualna, praca w grupach, rozmowa na forum	film <i>Moja tożsamość jest złożona</i> , komputer z rzutnikiem, dostęp do Internetu, flipchart (alternatywnie do tablicy), załączniki

Wprowadzenie

1. Przygotuj przed zajęciami: na flipcharcie narysuj kamienicę lub duży dom z taką liczbą okien, ile osób liczy twoja klasa. Budynek możesz również narysować na tablicy.
2. Rozdaj młodzieży po jednej kolorowej samoprzylepnej karteczce, a następnie poproś, by każda osoba zapisała na karteczce dwa–trzy słowa najtrafniej ją opisujące.

Gdybyś miał/miała się opisać trzema słowami, byłyby to...

A następnie poproś aby przykleiła karteczkę w dowolnym oknie narysowanego budynku. To ćwiczenie można także zaplanować w ten sposób, że każda osoba po prostu wpisuje swoje cechy w dowolne okno narysowanego przez siebie domu.

3. Gdy wszyscy już przykleją/wpiszą odpowiedzi, omów je krótko, podkreślając podobieństwa i różnice. Skonkluduj, że tak właśnie wygląda nasza rzeczywistość: świat można sobie wyobrazić jako wspólny dom – wiele nas łączy z innymi ludźmi, ale i wiele dzieli, jesteśmy różnorodni, choć i podobni pod wieloma względami.

Rozmowa

1. PORUSZAJĄCY WGLĄD W ŻYCIOWE DOŚWIADCZENIA

Obejrzyjcie film **Moja tożsamość jest złożona**. Przed wyświetleniem filmu rozdaj karty pracy dla młodzieży, które będą wsparciem podczas lekcji. W karcie znajdują się pytania – warto, by uczniowie i uczennice przeczytali je przed obejrzeniem filmu. Są to pytania kierujące uwagę na elementy ważne z punktu widzenia tematu zajęć.

2. WYMIANA OSOBISTYCH WRAŻEŃ I UWSPÓLNIANIE WIEDZY

Na początku poproś młodzież aby podzieliła się pierwszymi wrażeniami i refleksjami po obejrzeniu filmu, zapytaj czego się dowiedzieli oglądając ten film? Podzielenie się wrażeniami i refleksjami po obejrzeniu filmu, zebranie tego, czego młodzież się dowiedziała.

Możesz skorzystać z następujących pytań:

- Czyją opowieść poznajemy? Kim są bohaterki i bohaterowie? Co nam o sobie mówią?
- Jak mówią o swoim doświadczeniu płynnej tożsamości?
- Czy poczucie przynależności jest dla nich ważne?
- Co miało wpływ na ich zmieniającą się tożsamość?
- Z jakimi emocjami wiąże się dla nich refleksja nad tożsamością?
- Czego się uczą o sobie, analizując to zjawisko?
- Czego uczę się ja, słuchając ich opowieści?
- Jak myślisz, co to znaczy, że tożsamość nie jest tak oczywista?
- Kto decyduje o naszej tożsamości?

3. PODSUMOWANIE WIEDZY I DOPRECYZOWANIE ZAUWAŻONYCH PRAWIDŁOWOŚCI

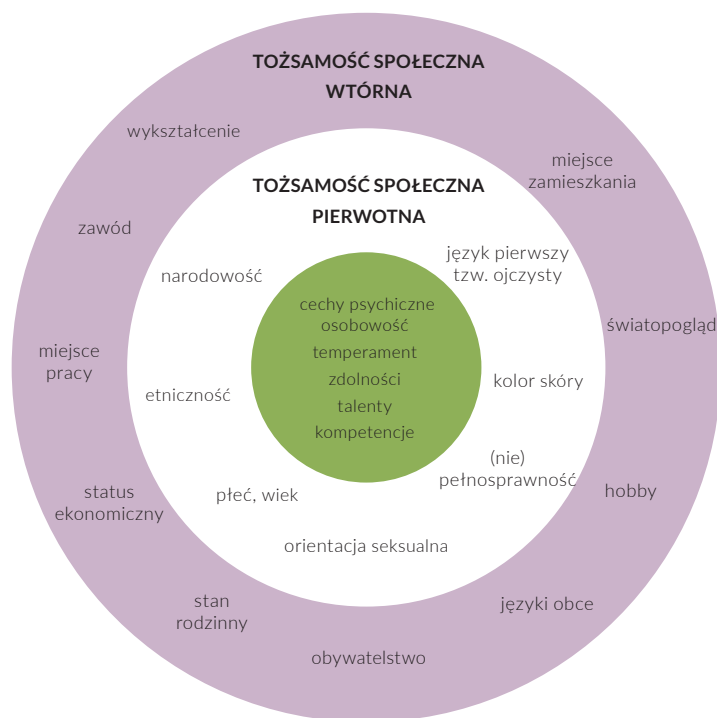
Uporządkuj z uczniami i uczennicami wiedzę z filmu:

- Co opowieści bohaterów i bohaterów mogą powiedzieć nam o tożsamości i jej odmianach?
- Jaki wpływ ma miejsce i otoczenie na człowieka oraz jego poczucie przynależności?
- Czego się dowiedzieliście o współczesnych migracjach? Co oznaczają używane sformułowania?

W tym miejscu warto pokazać młodzieży koło tożsamości i krótko wyjaśnić, że istnieją **cechy stałe tożsamości oraz zmienne**. Powiedz uczniom i uczennicom także o **tożsamości pierwotnej i wtórnej**.

- **Tożsamość pierwotna:** cechy, z którymi się rodzimy bądź które nabywamy we wczesnym dzieciństwie, a następnie w procesie socjalizacji. **Utrzymują się przez całe życie i są trudne do zmiany, mamy na nie mniejszy wpływ.** Są to: pochodzenie etniczne, płeć, (nie)pełnosprawność, orientacja seksualna, wyznanie, język ojczysty, wiek. To właśnie ze względu na cechy pierwotne, nie nabyte, ludzie najczęściej spotykają się z dyskryminacją czy prześladowaniem.
- **Tożsamość wtórna:** składa się z cech, które **mogą podlegać zmianie i na które mamy wpływ.** Są to: wykształcenie, przynależność do danej grupy społecznej, światopogląd, miejsce zamieszkania, nawyki żywieniowe, hobby, wygląd (w pewnych aspektach, o ile np. nie wiąże się z kolorem skóry), stan cywilny, status rodzicielski, przynależność do subkultur.

Koło różnorodności

Koło różnorodności stworzone przez trenerki Marylin Loden i Judy Rosner, zaadoptowane przez Dominikę Cieślukowską

TRENING WŁĄCZANIA NOWEJ WIEDZY DO CODZIENNYCH NAWYKÓW

Poniższymi pytaniami zachęć uczniów i uczennice do rozmowy i refleksji na temat tego, jak poruszone zagadnienia dotyczące tożsamości możemy przełożyć na nasze codzienne wybory i działania.

Warto zapytać uczniów i uczennice o to, czy łatwo siebie scharakteryzować. Czy przychodzi nam to raczej z trudnością, i zwrócić uwagę na pewne cechy stałe oraz te zmieniające się pod wpływem różnych czynników, np. wieku, doświadczenia, podróży itp. Postrzeganie tożsamości i związanej z nią złożoności to indywidualna sprawa i subiektywny wybór każdego i każdej z nas.

Poproś, by każda osoba w klasie zastanowiła się:

- Jak teraz, pod koniec tej lekcji opisałyby siebie w dwóch–trzech słowach. Czy zmieniłaby coś w swoim opisie z początku lekcji? Czy wskazałaby inne swoje cechy?
- Z jakim elementem swojej tożsamości identyfikuje się szczególnie mocno?
- Co wynosi z tej lekcji? Jaką nową wiedzę zdobyła?

Następnie poproś, by uczniowie i uczennice połączyli się w pary, podeszli do flipchartu/tablicy i dopisali jedną cechę koleżanki/kolegi z pary, a następnie o tym ze sobą porozmawiali.

Podsumowanie rozmowy

Porozmawiaj z młodzieżą o tym, czego się dowiedziała o złożoności tożsamości i poczuciu przynależności. Podziękuj za uczestnictwo w zajęciach, docień szczerą i otwartość uczniów i uczennic.

Karta pracy dla młodzieży

1. Za chwilę obejrzysz krótki (5:20 min) film *Moja tożsamość jest złożona*. Zwróć uwagę na opowieści bohaterów i bohaterek.

- Co ich spotyka na co dzień, z czym im bywa trudno?
- Jakie emocje wywołują w nich te sytuacje?
- Jak określają siebie?
- Jak postrzegają ich inne osoby?
- Dla ułatwienia spójrz na tabelę poniżej. Zapisz w pustych kolumnach, w jaki sposób bohaterowie i bohaterki określają siebie i co słyszą na swój temat od innych. Możesz cytować.

Imię bohatera/ki	Jak opisuje siebie?	Jak opisują ją/go inne osoby?
Monika (24 lata)		
Alisa (22 lata)		
Aliis (29 lat)		
Eva (30 lat)		
Suzy (27 lat), Minh (31 lat)		
Stanislav (24 lata)		
Oleg (32 lata)		
Trang (18 lat)		
Felicia (28 lat)		
Shwathi (27 lat)		
Naomi (27 lat), Wanda (27 lat)		
Melis (23 lata)		

2. W parach porozmawiajcie o tym, czy odpowiedzi bohaterów i bohaterek są podobne czy różne. Jaki można wysnuć z tego wniosek?

Następnie zapoznajcie się z poniższymi cytatami. Ustalcie wspólnie, jak rozumiecie poniższe wypowiedzi. Wybierzcie cytaty, który budzi w was najwięcej refleksji.

„*Określam się mianem człowieka*”. SHWATHI

„*Muszę znaleźć poczucie przynależności w sobie*”. NAOMI

„*Ludzie powinni sami decydować o swojej tożsamości, ludzie gdzieś przynależą, kiedy wierzą w to*”. MELIS

Więcej materiałów na stronie internetowej Centrum Edukacji Obywatelskiej: www.globalna.ceo.org.pl.

Materiał powstał w 2022 roku ramach projektu „Rozmawiamy o uchodźcach”, który jest częścią przedsięwzięcia „I am European: Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” realizowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej. Przedsięwzięcie jest finansowane ze środków Unii Europejskiej i współfinansowane przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności w ramach programu „Szkoła ucząca się”. Treść wyraża wyłącznie poglądy autorów, autorek i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności ani Unii Europejskiej.

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

„I am European: Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” jest częścią programu DEAR (The European Commission’s Development Education and Awareness Raising Programme), który wspiera projekty angażujące społeczeństwo Unii Europejskiej w globalne zagadnienia rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego. Poprzez finansowanie programów takich jak „I am European. Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” DEAR promuje uniwersalne wartości, m.in. wolność, demokrację, praworządność, oraz umożliwia obywatelom i obywatelkom Europy włączenie się w globalny rozwój. Program DEAR finansuje około 30 programów w krajach członkowskich UE. Projekty te przyczyniają się do zwiększenia wiedzy Europejczyków i Europejczyków oraz ich zaangażowania w kreowanie pozytywnych zmian społecznych na poziomie zarówno lokalnym, jak i międzynarodowym. Działania DEAR wspierają również pracę UE na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju.

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

Wydawca:

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10, 00-666 Warszawa
www.ceo.org.pl

Warszawa 2022

Autorka: Monika Komisarzczyk

Redakcja merytoryczna: Julia Godorowska, Katarzyna Dzieciołowska

Redakcja językowa i korekta: Justyna Yigitler

Projekt graficzny i skład: RZECZYOBRAZKOWE

Materiał jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Centrum Edukacji Obywatelskiej. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji i posiadaczach praw. Więcej o wolnych licencjach: <http://creativecommons.pl>.